

Jesu lære om skriften og hans forhold til Skriften Af Hugo Odeberg - "Kristus og Skriften"

Når en har fått oppmerksomheten rettet mot hva Jesus selv lærer om Skriften, får dette de mest vidtgående konsekvenser for hele ens forhold til Skriften. For Jesu lære om Skriften og hans eget forhold til Skriften viser seg å være ikke relativt ubetydelige detaljer i Jesu forkynnelse og liv, men så sentrale at de blir absolutt bestemmende om en vil ha noe med Jesus å gjøre. Grunnleggende uttalelser er: «*Jeg er ikke kommet for å oppheve loven eller profetene*» ([Mt. 5,17](#)). «*De (skriftene) vitner om meg.*» «*Hadde I trodd Moses, da hadde I trodd meg; for det er om meg han har skrevet.*» ([Joh. 5,39. 46](#)). Skriften taler om Kristus. Ja enda mer: alt som angår Kristus, er nedlagt i Skriften. Dette gjelder både hans jordiske virksomhet og fremfor alt den evige frelsesrådslutningen.

Skulle noen komme på den ideen å anta at dette nok hadde sin gyldighet så lenge Jesus talte til jødene, sitt eget folk, men at det ikke hadde samme betydning når evangeliet hadde kommet ut i den ikke-jødiske verden, må en til det svare at Jesus ikke sier noe om at Skriften skulle være begrenset til et visst folk eller til noen spesiell periode i historien. Tvert om finnes det ikke noen tid i menneskehetens historie og heller ingen gruppe eller noe folk. eller sammenslutning som Skriften ikke har gyldighet for. Jesus sa: «*Før skal himmel og jord forgå før en eneste tømmer av loven skal falle bort*» ([Luk. 16,17](#)).

Hos apostlene er det på samme måten. Det fremgår best av brevene til de menighetene som består av overveiende ikke-jøder. Vi ser at de kristne i disse menighetene ble grundig undervist i Den hellige skrift. Av Korintierbrevene fremgår det tydelig at det forutsettes bibelkunnskap, og det en bibelkunnskap som langt overgår den som er vanlig i nåtiden.

Det er interessant å legge merke til at i det evangeliet som særlig er beregnet på hedningekristne og tilegnet en ikke-jøde, nemlig i Lukas-evangeliet kommer denne skriftinnstillingen minst like klart frem. som i de andre evangeliene. En behøver bare å minne om sluttkapittelet i Lukas-evangeliet der dette betones i samtalen med Emmausdisiplene, og der Jesus for å forklare sin egen persons hemmelighet utelukkende henviser til de hellige skriftene og bebreider disiplene og sier: «*I dårer og senhjertede til å tro alt det profetene har talt!*» I beretningen om det siste samværet med disiplene leser vi hvordan Jesus sier at apostlene skal være vitner om det som «*er skrevet*». Det er så sterkt betont og så radikalt uttrykt at den norske oversettelsen ikke har maktet å gjengi Jesu ord om Skriften i all deres skarphet. Særsomt kan vi legge merke til [Luk. 24,44](#) som lyder: «*Dette er mine ord som jeg talte til eder mens jeg ennå var hos eder; at alt det måtte oppfylles som er skrevet i Mose lov og profetene og salmene om meg.*»

En kommer nærmere det disse ord av Jesus virkelig innebærer, om en gjengir dem slik: «*De ord som jeg talte til dere mens jeg ennå var hos dere, var disse: at alt det måtte oppfylles som er skrevet om meg i alle skriftene, fra begynnelsen til slutten.*» Altså: læren om Skriften og dens betydning var ikke ett av mange emner som Jesus talte til sine disipler om, men læren om Skriften var med i all hans undervisning. Hele hans undervisning gikk ut på å forbinde virkeligheten med Skriften, spesielt da Kristi verk som er sentrum i historien.

Den avsluttende sammenfatningen av Kristi verk og hans oppdrag til disiplene er helt forankret i Skriften. «*Så står skrevet, at Messias skal lide og oppstå fra de døde på den tredje dag, og (det er skrevet) at i hans navn skal omvendelse og syndenes forlatelse forkynnes for alle folkeslag, fra Jerusalem av. I er vidner om dette*» ([Luk. 24, 46-48](#)). «Vidner» betyr her ikke bare «øyenvitner». De hadde sett Kristus og hans verk, og de skulle tale om dette nettopp fordi de hadde sett det som hadde skjedd. Men ikke et hvilket som helst øyenvitne er skikket til å være «vitne» i Jesu mening. Apostlene blir utnevnt til vitner om det som er skrevet, vitner med fulmakt, vitner som har fått sine øyne åpnet. De er altså ikke hvilke som helst øyenvitner, men slike som har fått sitt sinn åpnet til å forstå Skriften og dermed Kristi verk, det verk som er nedlagt i Skriften.

De handlet også senere i overensstemmelse med denne ordre. Vi ser av Apostlenes gjerninger og

brevene hvorledes de gikk frem i sin første forkynnelse.

Den første misjonærtalen ble holdt av Peter. Han er et «vitne» som ofte opptrer som representant for apostlene, de som av Kristus var utnevnt til vitner. Da Peter sto opp for å «vitne», begynte han med å sitere skriftsteder, for eksempel «*dette er det som er sagt ved profeten Joel*» ([Ap. gj. 2,16](#)). Vitnesbyrdet om Kristus ble en tale over Skriften en utlegning Skriften.

Det gjelder å få i det minste en anelse om hva Skriften betydde for Jesus selv. Når han sier så mektige ord om Skriften, må en merke seg det slik som apostlene gjorde. Skriften har ifølge Jesus og apostlene alltid gyldighet. Hele Kristi verk, hans død og oppstandelse, er helt avhengig av Skriften. For å få en anelse om hva dette egentlig innebærer, kan en forsøke å besvare spørsmålet: «Hva er det som særlig betones ved uttrykket «det er skrevet»?» Svaret blir: Uttrykket «det er skrevet» betoner og innskjerper at den enkelte hendeise er forankret i hele det univers Gud har skapt og i hele historien som hviler i Guds hånd. Den enkelte hendeise er knyttet sammen med hele historien, fra begynnelsen til slutten. Det betyr at hele historien bæres opp av en guddommelig plan, spesielt «frelsesplanen». «Skriften taler om Kristus», for Kristus er med i historien fra begynnelsen til slutten. Betegnende er det at Jesus selv ifølge Luk. 24, da han forklarer seg selv, «begynner med Moses», dvs. med 1. Mos. 1. kap. Vitnesbyrdet om Kristus begynner med beretningen om skapelsen, likesom evangeliet om Kristi frelsesverk begynner med beretningen om syndefallet (menneskehetens løsrivelse fra sin opprinnelse, opphav og vesen). Kristus begynner «i begynnelsen». Derfor er det svært betegnende at for eksempel Johannesevangeliet begynner med ordene «I begynnelsen var Ordet ... ». Kristi verk, Guds vilje, Vitnesbyrdet ser også fremover like til tidsalderens slutt. Kristus er den guddommelige historien, begynnelsen og enden, det som er og det som skal komme (= JHVH, Herren, [Joh. 17,6](#); [Fil. 2,9-11](#); [Luk. 24, 46-48](#) [Ap. 1,4.8.17.18](#); 21,6; [Mt. 11,3](#); [Luk. 7,19](#)).

Slik har også Paulus tegnet det. Vi har en kort redegjørelse i [1. Kor. 15](#) der han minner om sin forkynnelse. Han «overgav» det som han selv hadde «mottatt», en tradisjon altså, og så kommer frelsens sentrale punkter: «at Kristus døde for våre synder etter skriftene, og at han blev begravet, og at han oppstod på den tredje dag etter skriftene ... ».

I [Kol. 1](#) hører vi at han er «den førstefødte» og at Guds fylde bor i ham. «*l ham har vi forløsningen, syndenes fortaelse. Og han er et bilde av Gud den usynlige, den førstefødte fremfor enhver skapning.*» Og siden sier han: «*alle ting står ved ham*». Når Paulus har sagt at Kristus er den førstefødte fremfor enhver skapning, fortsetter han med å si at han er den førstefødte av de døde. Om alt dette sies det: «det er skrevet», dvs. med Guds hånd i historien og nedlagt i Den hellige skrift. -

Det forhold til Skriften som Det nye testamente regner med er selvklart for enhver kristen, kan kalles «altomfattende». I visse ord konsentreres riktignok Skriftens innhold. Slik som når Paulus sier i [1. Kor. 2,2](#): «*For jeg ville ikke vite noget iblandt eder uten Jesus Kristus og ham korsfestet.*» Forsoningen er altså et grunnfaktum.

Av forsoningen utvikler det seg en mening med livet: [Fil. 2,13](#): «*For Gud er den som virker i eder både å ville og å virke til hans velbehag.*» Fordi Gud virker gjennom Kristus, blir det en forvandling i livet. Så kommer det også lys over Skriften ifølge ordet om dekket som tas bort (2. Kor. 3). Den etikk en finner da, snur opp ned på alle begreper. Sammenblanding med noen annen etikk går ikke an.

Blant ikke-kristne lærer finnes de som går ut på at mennesket skal utvikle sine muligheter til fullkommenhet, dvs. til de menneskelige muligheters fullkommenhet. Det nye testamente taler om en helt annen fullkommenhet: «*l skal være fullkomne likesom eders himmelske Fader er fullkommen.*» Her læres det ikke at mennesket skal forsøke å nå sin individuelle fullkommenhet ut fra sine egne ressurser og muligheter men det er helt omvendt. Her fordres ikke menneskelig fullkommenhet, men guddommelig. Når det kreves en guddommelig fullkommenhet, må all menneskelig fullkommenhet miste sin verdi. Gud er fullkommen hos mennesket, og det kan bare skje hos den som selv ikke er noe, dvs. den totale motsetning til fullkommen. «*Min kraft fullendes i*

skrøpelig» [2. Kor. 12,9](#). «Vi har denne skatt i lerkar» [2. Kor. 4,7](#). «Jeg formår alt i ham som gjør meg sterk» (som er sterk i meg) [Fil. 4,13](#). Her forsvinner alt krav til mennesket om å hevde seg, alt krav om ambisjoner. Det settes en strek over en vanlig menneskelig etikks hovedinteresse.

Denne nye etikk finnes nedlagt i Skriften. Kristus åpner sinnene så en kan forstå den. Det skal bli fullkommen harmoni mellom Skriften og det kristne livet. Dette ytrer seg da også i menneskets forhold til Skriften. Dette må for den enkelte bli like altomfattende og gjennomgripende som det nye livet selv. En Jesu disippel skal ikke hente en del fra Skriften og en del fra annet hold. Kristus har nedlagt seg selv i Skriften. I Guds ord ligger både tro og liv.

Ved lesning av Skriften, ved gjentagelse og fordypning går Skriften inn også i det underbevisste og ubevisste, inn i vesenets dypeste urgrunn og utfører sitt verk der. «For Guds ord er levende og kraftig og skarpere enn noe tveegget sverd og trenger igjennem, inntil det kløver sjel og ånd, ledemot og marg, og dømmer hjertets tanker og råd» [Hebr. 4,12](#). Ved flittig lesning og meditasjon lever mennesket seg inn i Skriftens ord, ordet blir menneskets «lykte for foten og et lys for dets sti» ([Salm. 119,105](#)). En slik lykte blir Ordet først når det trenger inn i bevissthetens aller innerste dyp, når Ordet omfatter ikke bare dagbevisstheten, men hele vesenet. Da lever en i Ordet på samme måte som en lever i virkeligheten. Og slik som en, når en lever i virkeligheten, også lever i og av den overveldende del av virkeligheten som en ikke forstår, så kan også Ordet utøve hele sin kraft i ånd og liv uten at mennesket fatter det i hele dets dybde.

«Ikke at jeg allerede har grepet det eller allerede er fullkommen; men jeg jager efter det, om jeg og kan gripe det, eftersom jeg og er grepet av Kristus Jesus» ([Fil. 3,12](#))

(Af Hugo Odeberg - "Kristus og Skriften" - Gry forlag 1967 - Shafan 04-10-13)